
ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN - POLONIA

VOL.LIX, SUPPL. XIV, 120

SECTIO D

2004

Katedra Środowiskowej Opieki Zdrowotnej, Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu AM
w Lublinie

Chair of Community Health Care, Faculty of Nursing and Health Science,
Medical University in Lublin)

EDYTA GAŁĘZIOWSKA, RENATA DOMŻAŁ-DRZEWICKA, MARIANNA
CHARZYŃSKA-GULA, ANDRZEJ STANISŁAWEK

*Opinions of women discharged home after delivery on ways
of managing intertrigo on the buttocks in neonates and infants*

**Opinie kobiet wypisywanych po porodzie do domu na temat sposobów
postępowania przy odparzeniach na pośladkach u noworodka i niemowlęcia**

Jednym z najczęściej spotykanych problemów pielęgnacyjnych w okresie noworodkowym oraz niemowlęcym, są zmiany skórne na pośladkach w postaci odparzeń, które powstają wskutek dłuższego kontaktu delikatnej skóry z drażniącym działającym moczem lub stolcem i braku dostatecznego wietrzenia tej okolicy ciała dziecka (1,2,3,4). W ramach profilaktyki takich stanów polecana jest częsta zmiana pieluszek oraz wietrzenie, czyli umożliwienie bezpośredniego dostępu powietrza do skóry pośladków; można także stosować specjalne kremy (1,2,3,4). Nie są zalecane maści o tłustym podłożu, oliwka i puder ze względu na ograniczanie skórze dostępu powietrza. W przypadku, kiedy jednak odparzenia powstaną, oprócz postępowania opisanego wyżej, warto rozważyć czasowe stosowanie dobrej jakości pieluch jednorazowych, dobrze chłonących, szczególnie na spacer i na noc, nie zapominając jednak o tym, by także takie pieluchy często zmieniać. Podstawą profilaktyki, jak i postępowania przy odparzeniach, jest więc utrzymywanie pośladków w czystości i suchości oraz zapewnienie dostępu powietrza.

Biorąc pod uwagę ważność problemu sformułowano cel badania, którym była próba określenia poziomu wiedzy kobiet, wypisywanych po porodzie do domu, o sposobach postępowania przy pojawieniu się zmian skórnych na pośladkach czynników, wpływających na poziom tej wiedzy. Jako podstawową metodę badań przyjęto sondaż diagnostyczny, a wybraną techniką badawczą była ankieta. Metodą uzupełniającą był wywiad z badanymi kobietami, który dotyczył ich dobrowolnego uczestnictwa w badaniach oraz wprowadzenie w problematykę badań.

Grupę badanych stanowiły położnice po porodzie dziecka żywego z losowo wybranych lubelskich oddziałów położniczych, którym w dniu wypisu do domu zaproponowano wypełnienie kwestionariusza ankiety. Badania przeprowadzono w okresie od maja 2001 roku do maja 2003 roku we współpracy z oddziałowymi i wybranymi położnymi z oddziałów położniczych. Do analizy zakwalifikowano 442 ankiety.

Jako zmienne przyjęto następujące cechy badanych kobiet: wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie oraz obecną dietę. Do oceny związku między badanymi cechami w analizie statystycznej wykorzystano test χ^2 , w którym jako poziom istotności przyjęto $\alpha=0,05$.

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Grupa badanych kobiet była zróżnicowana pod względem miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość kobiet mieszkała w mieście (69,66%). Tylko 31,34% zaznaczyło, że mieszka na wsi.

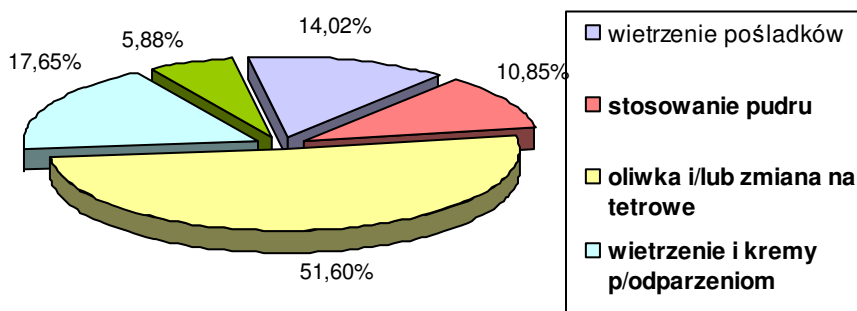
Średnia wieku respondentek wynosiła 28 lat, przy czym najmłodsza z nich miała 17 lat, a najstarsza 45 lat. Pod względem wykształcenia dominowały panie po ukończeniu szkoły średniej lub pomaturalnej- grupa ta stanowiła niemal połowę badanych (48,62%), a najmniejszą grupę stanowiły kobiety, które ukończyły swoją edukację na poziomie podstawowym (4,59%). Co czwarta respondentka legitymowała się wykształceniem wyższym (26,15%).

Ponad połowa badanych kobiet posiadała jedno dziecko (54,33%), niemal co trzecia – dwoje (31,96%). Niecałe 2% stanowiły kobiety posiadające sześcioro lub siedmioro dzieci (po 0,91%).

Najwcześniejszy poród w ankietowanej grupie odbył się w 28 tygodniu, a najpóźniejszy- w 42 tygodniu. Średni okres trwania ciąży wyniósł 38, 5 tygodnia. Ciąża została rozwiązana przed terminem u 13,60% ankietowanych. Ponad połowa kobiet urodziła swoje dziecko w 39-40 tygodniu ciąży (53,30%).

WYNIKI BADAŃ

Jako właściwy sposób postępowania przy odparzeniach na pośladkach u noworodka najczęściej kobiet zaznaczyło stosowanie oliwki i/lub zmianę pieluch na tetrowe (51,58%) - ryc.1. Zdecydowanie mniej kobiet uznało, że należy wietrzyć okolice pośladków i stosować kremy lub maści przeciw odparzeniom (17,64%). Co dziesiąta respondentka poleciłaby stosowanie pudru (10,85%), a 14,02%- wietrzenie pośladków. Najmniejsza grupa kobiet nie wiedziała, jaki sposób postępowania wybrać (5,88%).



Ryc. 1. Sposoby postępowania przy występowaniu odparzeń na pośladkach u małego dziecka-propozycje badanych kobiet.

Z dokonanej analizy statystycznej wynika, że miejsce zamieszkania w sposób istotny wpływało na wiedzę kobiet, dotyczącą sposobu postępowania przy odparzeniach na poślad-

kach u noworodka ($p < 0,01$), ponieważ mieszkanki miast trzy razy częściej wskazywały na wietrzenia i/lub kremy przeciw odparzeniom jako sposób na likwidację odparzeń, niż mieszkanki wsi (odpowiednio: 22% i 7,25%)-tab.1.

Tab.1 Proponowane sposoby postępowania a miejsce zamieszkania i wiek rozrodzcy badanych kobiet

Propozycja postępowania	Miejsce zamieszkania		Wiek rozrodzcy	
	Wieś	Miasto	Młodszy	Starszy
Wietrzenie pośladków 62 os.-14,02%	22 15,94%	40 13,33%	43 12,96%	19 17,65%
Stosowanie pudru 48 os.-10,85%	21 14,49%	27 8,67%	36 10,49%	12 9,80%
Oliwka i/lub zmiana na tetrowe 228 os.-51,58%	78 56,52%	150 50,00%	168 50,62%	60 54,90%
Wietrzenie i kremy, maści p/ odparzeniom 78 os.-17,64%	11 7,25%	67 22,00%	61 18,52%	17 15,69%
Nie wiem 26 os.-5,88%	8 5,80%	18 6,00%	24 7,41%	2 1,96%
Razem (442 os.- 100%):	140 31,34%	302 69,66%	332 75,11%	110 24,86%
p	p<0,01 (**)		p>0,05 (-)	

Nie stwierdzono natomiast, aby wiek rozrodzcy kobiet wpływał na wybór określonego postępowania ($p > 0,05$).

Istotny statystycznie związek istniał natomiast także między proponowanym sposobem postępowania a wykształceniem ankietowanych kobiet ($p < 0,001$)-tab.2. Z analizy wynika, że stosowanie pudru wybrało 7,36% kobiet z wykształceniem co najmniej średnim; taki sposób postępowania wskazało natomiast 19,30% kobiet, które ukończyły swoją edukację na poziomie podstawowym lub niższym.

Przeprowadzona analiza statystyczna nie wykazała, by liczba posiadanego przez ankietowane kobiety potomstwa wpływała na ich znajomość sposobu postępowania przy odparzeniach na pośladkach u noworodków i niemowląt ($p > 0,05$)- tab.2.

Tab.2 Proponowane sposoby postępowania a wykształcenie i posiadane potomstwo

Propozycja postępowania	Wykształcenie		Potomstwo		
	Podstawowe/ Zawodowe	Średnie/ Wyższe	Jedno	Dwoje	Troje i więcej
Wietrzenie pośladków 62 os.-14,02%	18 15,79%	44 13,50%	28 11,57%	24 16,90%	10 17,24%
Stosowanie pudru 48 os.-10,85%	23 19,30%	25 7,36%	28 11,57%	12 8,45%	8 13,79%
Oliwka i/lub zmiana na tetrowe-228 os.-51,58%	56 49,12%	172 52,76%	130 53,72%	68 47,89%	30 51,72%
Wietrzenie i kremy, maści p/odparzeniom-78 os.-17,64%	14 12,28%	64 19,63%	34 14,05%	34 23,94%	10 17,24%

Nie wiem 26 os.-5,88%	4	22	22	4	0
	3,51%	6,75%	9,09%	2,82%	0,00%
Razem (442 os.- 100%):	115	327	242	142	58
	26,10%	73,90%	54,33%	31,96%	13,71%
p	p<0,001 (***)		p>0,05 (-)		

WNIOSKI

- Ankietowane kobiety posiadały zróżnicowany poziom wiedzy na temat postępowania przy wystąpieniu problemu odparzeń na poślądkach u małych dzieci.
- Na poziom wiedzy kobiet istotny statystycznie wpływ miało ich miejsce zamieszkania i wykształcenie. Nie potwierdzono natomiast, by istotne znaczenie miał wiek rozrodczy i ilość posiadanego potomstwa.
- Nieznajomość przez część kobiet sposobu postępowania przy tak częstym problemie pielęgnacyjnym, jakim są odparzenia na poślądkach, wymaga wsparcia informacyjnego od położnej rodzinnej w tym zakresie podczas wizyt patronażowych w ramach opieki nad położnicą i noworodkiem.

PIŚMIENNICTWO

1. Dzieniszewska- Klepacka L.: Pielęgnowanie i higiena niemowlęcia i małego dziecka, w: Vademecum pediatrii, Górnicki B., Bębiec B. (red.), PZWL, Warszawa 1993, 99-105.
2. Maj- Pucek M.: Opieka zdrowotna nad noworodkiem i niemowlęciem w: Cerańska – Goszczyńska H., Maj- Pucek M., Oppenheim R.: Po porodzie...Karmienie piersią. Powrót płodności po porodzie. Depresje i smutki poporodowe, MAKmed, Gdańsk 1997, 62-65.
3. Rudzińska M.: Opieka nad noworodkiem w szpitalu i w domu, w: Położnictwo w praktyce lekarza rodzinnego, Chazan B. (red.), PZWL, Warszawa 1997, 276-290
4. Zdziennicka J.: Pielęgnacja małego dziecka, Magazyn Pielęgniarki i Położnej, 1999, 6, 21-22.

STRESZCZENIE

Jednym z najczęściej spotykanych problemów pielęgnacyjnych w okresie noworodkowym oraz niemowlęcym, są zmiany skórne na poślądkach w postaci odparzeń, Podstawą profilaktyki, jak i postępowania przy tych zmianach, jest utrzymywanie poślądków w czystości i suchości oraz zapewnienie dostępu powietrza.

Celem badania była próba określenia poziomu wiedzy kobiet, wypisywanych po porodzie do domu, na temat sposobów postępowania przy pojawieniu się odparzeń na poślądkach oraz czynników, wpływających na poziom tej wiedzy. Jako metodę badawczą wykorzystano sondaż diagnostyczny. Grupę badanych stanowiły położnice z lubelskich oddziałów położniczych po porodzie dziecka żywego, którym w dniu wypisu do domu zaproponowano wypełnienie kwestionariusza ankiety. Badania przeprowadzono w okresie od maja 2001 roku do maja 2003 roku. Do analizy zakwalifikowano 442 ankiety.

Jako zmienne przyjęto: wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie oraz obecność dzieci. Do oceny związku między badanymi cechami w analizie statystycznej wykorzystano test χ^2 ; jako poziom istotności przyjęto $\alpha=0,05$. Z analizy danych wynika, że większość 142

kobiet nie znała prawidłowych zasad postępowania przy omawianym problemie, a poziom prezentowanej wiedzy zależał od miejsca zamieszkania oraz wykształcenia.

SUMMARY

One of the most common nursing problems in the neonatal period and infancy are changes on the skin of the buttocks in the form of intertrigo. The basis of prophylaxis as well as management of these changes is keeping the buttocks clean and dry and ensuring the access of air.

The aim of the study was an attempt to assess the level of knowledge of women discharged home after childbirth about the ways of managing intertrigo on the buttocks and the factors which influenced the level of this knowledge. A diagnostic survey was used as a research method. The study group consisted of women after delivery of a live child in Lublin maternity units who, on the day of discharge from hospital, were given a questionnaire to fill in. The study was conducted between May 2001 and May 2003. Four hundred and forty two questionnaires were qualified for analysis.

The accepted variables included age, place of living, education and present number of children. χ^2 test was used in statistical analysis to assess the relationships among the features studied; $\alpha=0.05$ was assumed as the level of significance. It can be concluded from the data analysis that most women did not know proper principles of managing the problem, and the level of their knowledge depended on the place of living and education.